

Aydın Cezaevi'nden Mayıs 1979'daki firar teşebbüsü, adından da belli olduğu üzere, teşebbüs olarak kaldı. Hem de epeyce ileriye gidilmiş olmasına rağmen sonuca ulaşamadı.

Bunu anlatmaya çalışayım...

Nisan 1979'da sürgün olarak Aydın Cezaevi'ne geldim. O güne kadarki tutukluluk yaşamımda Sağmalcılar, Eskişehir, Isparta ve Konya cezaevlerini görmüş ve Aydın gibisini görmemişim. Konya da Aydın gibi eski tip cezaeviydi ve kentin içindeydi. Aydın'ın iki farklılığı vardı:

Herkesin çıktığı tek bir dolaşma alanı vardı. Futbol sahası büyüklüğündeydi ve yer topraktı.

Ek olarak, cezaevinin duvarları insan boyundan yüksek olmakla birlikte öyle çok da yüksek değildi. Dışarıdaki evler görünüyordu.

İnsanın aklına hemen kaçma düşüncesi geliyor, geliyor da, bu işler görüldüğü kadar kolay değildir.

Daha önce Isparta Cezaevi'nde iken Recep Güregen ile birlikte bazı girişimlerde bulunmuş, bulunduğumuz koğuşun tuvalet demirlerinden birisini kesmiştik. Hatta gece bahçeye inmek için başka bir yol da bulmuştuk: Koğuş kapısı iki mazgallıydı. Dışardan sürgüleniyordu ama üst mazgal içerden açılabilirdi. Oradan elinizi uzatıp sürgüyü çektiniz mi kapı açılıyordu.

Hatta bir gece geç vakit kapıyı böyle açıp bahçeye inmişim.

İyi de bundan sonrası zordu...

Yaklaşık üç insan boyu yüksekliğinde duvarın aşılması ancak ve ancak koğuş percerelerinden birisine çarşafların bağlanıp aşağıdan yukarıya kadar tırmanmakla mümkündü. Bunu da adli tutuklularla birlikte kaldığımız koğuşta kimseyi uyandırmadan yapmak mümkün değildi.

Vazgeçtik...

Aydın'da yalnız değildim. Bir banka soygunu davasından gelmiş dört yoldaş vardı. Rıza, Yusuf, Mehmet ve Erol. Ek olarak birkaç siyasi daha vardı. Aydın kenarda kalmış ve politik olayların pek görülmediği bir kent olduğu için politik bilinç düzeyi oldukça düşüktü. Isparta'da aylarca kaldığım gibi burada da bir koğuşta adli mahkumla birlikte kalıyorduk.

Cezaevinin ağası sayılan Süleyman uzun boylu heybetli bir adamdı. Salihli Cezaevi'nden buraya sürgün gelmişti. Sürgün nedeni, cezaevi içinde savcıyı vurup öldürmesiydi.

İki de bir "devrimciler gerçek milliyetçilerdir" derdi. Politik birisi değildi ama sağlam bir adamdı.

Kısa sürede Süleyman'ın da kaçmaya niyeti olduğunu ve bunun için bize baktığını anladım. Bir gün davet ettiler, büyük bahçenin bir köşesinde, o ve birkaç adamıyla birlikte konuştuk:

"Sen siyasisin ve cezaevini de biliyorsun. Ne düşünüyorsun?"

Siyasi olduğumu herkes biliyordu da, davranış tarzımdan cezaevini bildiğimi hemen anlamak doğrusu biraz dikkat isterdi.

Kaçmak için tek yol vardı: Gece bahçe kapısı kapanıyordu. Bahçeye çıkmak gerekirdi. Yanda sürekli kapalı demir bir kapı vardı. Üstü parmaklıklıydı. Bu parmaklıkları kesip, yaklaşık insan boyunda olan kapıya tırmanıp açılan aralıktan bahçeye inmek gerekirdi. Bahçe duvarında dikenli tel yoktu, bu bakımdan ondan atlamamanın zor olmaması gerekirdi.

Geldik sonuca... Bize ne lazım? Önce silah lazım... Silahsız bu iş olmaz. En başta gardiyanları rehin almamız için silah gerekli. Dahası, kısa süre önce cezaevinden yine bir firar teşebbüsü olmuş ve duvarı geçebilenler kısa sürede yakalanmışlardı. O sırada nöbetçi olan jandarmalardan iki tanesi bir türlü ateş edememişti. Ne ki, şimdi de böyle olacak diye bir kural yoktu.

Süleyman'ın şu sıra dışarıdan silah bulmak imkanı yoktu.

Silahı bulduk diyelim, içeriye nasıl girecekti?

Aydın Cezaevi'ne dışardan yiyecek giriyordu. Bir de gardiyan ayarlayabilirsek mesele kalmayacaktı.

Erol ile konuştum. Hem silah bulabilirdik hem de anlaşabileceğimiz bir gardiyan vardı.

Bir süre sonra silahı bulduk ve içeriye soktuk.

İçten tetikli 7.65 bir tabancaydı. Bu konuda "filanca tür silah isteriz" diyecek halimiz yoktu tabii ki...

Ve ertesi sabah genel aramayla uyandık...

İdare bir şeylerden kuşkulandı ve genel arama vardı.

Silahı aynı koğuşta kaldığımız Süleyman'a verdik. O da belindeki kuşağın içine yerleştirdi.

Koğuş kapısından dışarıya önce ben çıktım. Arama yapan erler ve astsubayın yüzünün ifadesinden beni hemen tanıdıklarını anladım. Doğru dürüst aramadılar. Yani üzerimde silah olsa geçirirdim.

Arkalara doğru sert bakışlarıyla Süleyman çıktı, onu da pek aramadılar. Eh, ne de olsa cezaevinde savcı öldürmüş adam...

Süleyman birkaç gün silahı üzerinde taşımak istediğini söyledi. Olur tabii... Üstelik Süleyman onu bizden daha iyi saklardı.

Sonra başladık bahçeye açılan demir kapı ile ilgilenmeye...

Kapı sürekli gelip geçilen bir yerdeydi ve kimseye sezdirmeden demir kesmek de kolay değildi.

Kendisini MLSPB sempatzanı olarak tanıtan Metin adlı bir arkadaş vardı. İçerde demir testeresi vardı ve demirin kesilmesi işini üzerine aldı.

Kaçış kadrosu belli olmuştu: Ben, Süleyman, Rıza ve Erol.

Aslında tek tabancayla dört kişi pek uygun değildi ama başka çaremiz yoktu.

Bir de Metin ısrarla bizimle kaçmak istiyordu. Sordum: "Ne kadar ceza alırsın?" "Bilmiyorum..."

"Nasıl bilmiyorsun? Tahmini ne kadar alırsın?"

"Bir yıl..."

"O zaman neden kaçmak istiyorsun?"

Macera olsun da ne olursa olsun... Ona uzun uzun kaçarsa illegal olacağını, halbuki kısa süre sonra tapliye olursa legal olarak daha fazla işe yarayacağını anlattım. Kendisini kesinlikle kadroya almayacağımızı anladığı için biraz gönülsüz de olsa ikna oldu.

Planımız belli, kaçacaklar belli, silah da geldi. Artık işe başlıyoruz.

Süleyman ile mümkün olduğu kadar konuşmamaya, bir araya gelmemeye çalışıyorum. O da dikkat ediyor. Cezaevi kaçınılmaz olarak ispiyon dolu. Ek olarak dikkati çekmenin hiç gereği yok.

Sürecek...